ORACLE®

Instructor:
Rafiq Wayani
Database Adminstrator

Owner:

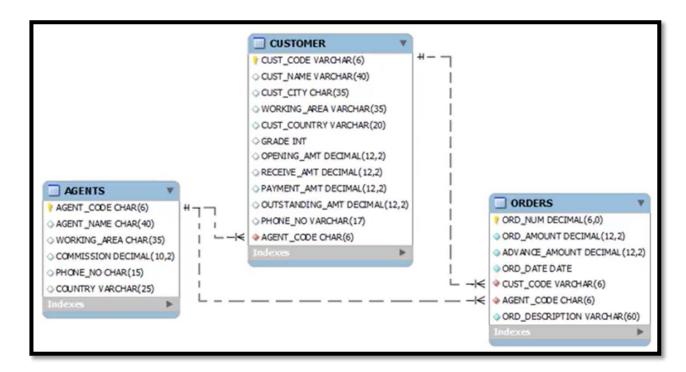
Azamat Nishonov

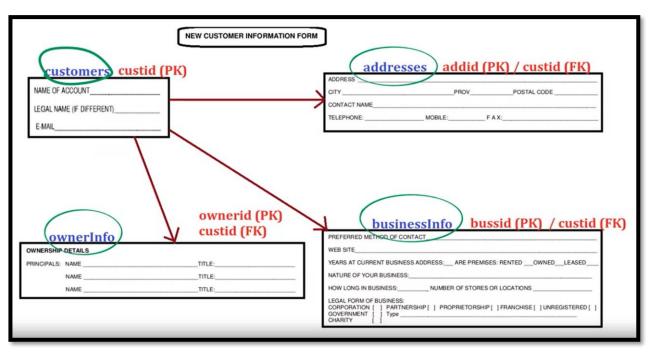
SQL Developer

Content

Oracle Database Foundations	3
Oracle Database Platform	8
Oracle Database Platform	10
Indekslar	12
Index turlari	13
VIEW varatish	15

Oracle Database Foundations

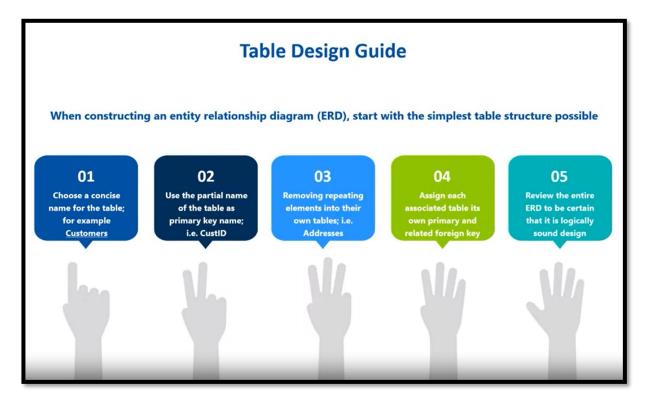

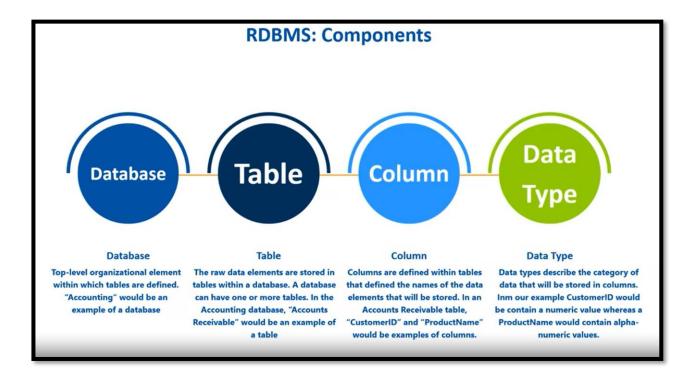

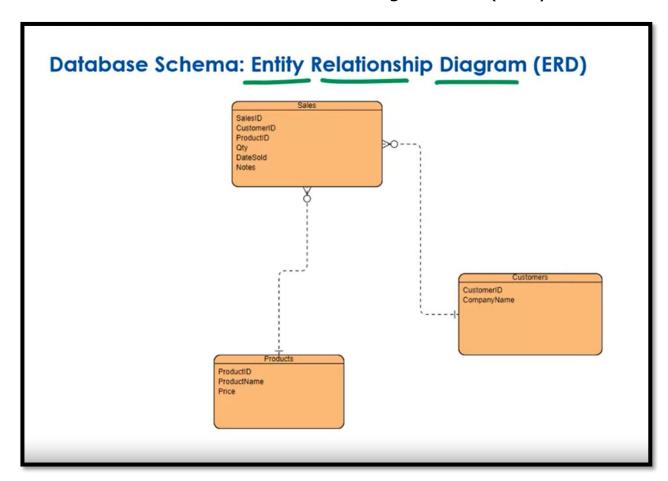
Jadval dizayni uchun qo'llanma:

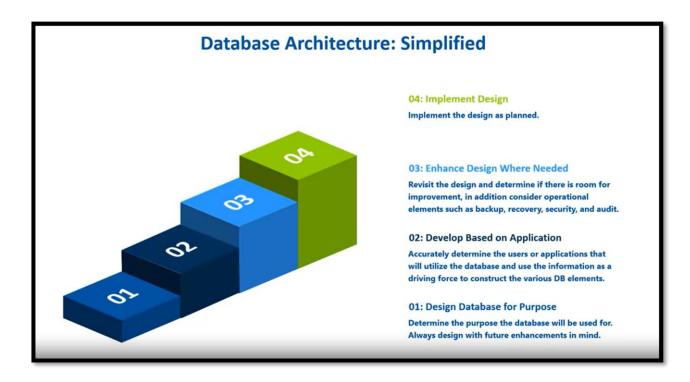
- 1. Jadvalga nom tanlang.
- 2. Kerakli ustunni asosiy kalit qilib belgilang.
- 3. Takrorlanuvchi ma'lumotlarni chiqarib tashlang.
- 4. Asosiy kalit va tashqi kalit yordamida jadvallarni bog'lang.
- 5. Mantiqiy bog'lanish to'g'ri ekanligini tekshiring. $\mathbf{O}$

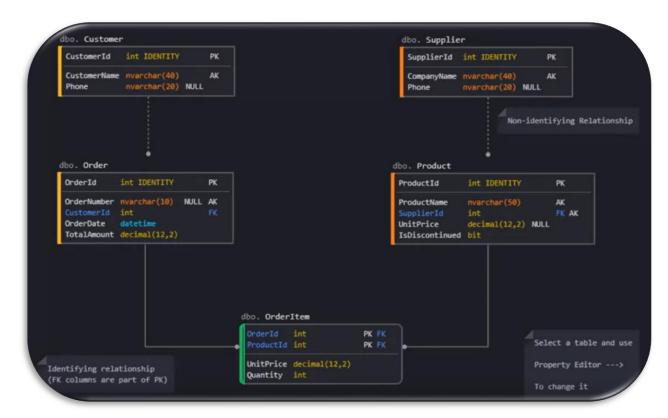
Baza sxemasi: Tashkilot munosabat diagrammasi (TMD)

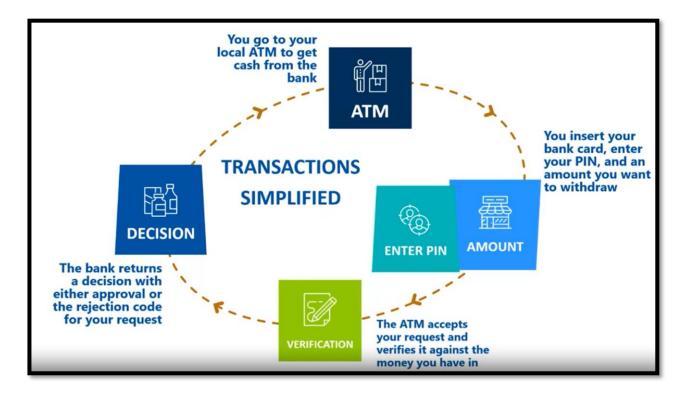
Database architecture: Soddalashtirilgan

- 1-bosqich. Maqsadli ma'lumotlar bazasini loyihalash
- 2-bosqich. Ilova asosida ishlab chiqish
- 3-bosqich. Kerak bo'lganda dizaynni yaxshilash
- 4-bosqich. Loyihani amalga oshirish

Tranzaksiya

Tranzaksiya – vazifalar guruhi operatsiyasi

Tranzaksiyaga misol:

Bankomatga borib naqd pul olish uchun plastikni kiritdik.

- 1-bosqich. Parolni so'raydi.
- 2-bosqich. Parolni tekshiradi
- 3-bosqich. Chiqariladigan summani so'raydi
- 4-bosqich. Summa sizda va o'zida borligini tekshiradi.
- 5-bosqich. Qaror bilan qaytadi.

Tranzaksiyaning natijasi faqatgina 2 xil bo'ladi:

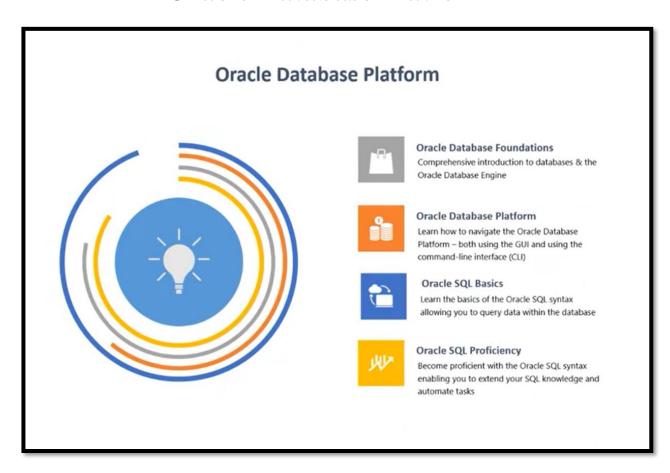
- Muvaffaqiyatli
- Muvaffaqiyatsiz

Siz bankomatdan 100\$ olishni so'rasangiz, "Menda 50\$ bor, sizga yana 50\$ qarzman",-demaydi.

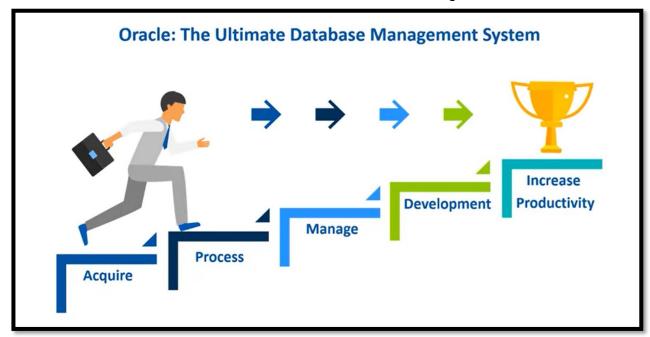
Barcha Oracle tranzaktsiyalari ACID xususiyatlari deb nomlanuvchi ma'lumotlar bazasi tranzaktsiyasining asosiy xususiyatlariga bo'ysunadi . ACID - bu quyidagi so'zlarning qisqartmasi:

- Atomlik [Atomicity]
   Bitimning barcha vazifalari bajariladi yoki ularning hech biri bajarilmaydi. Qisman operatsiyalar mavjud emas.
- Muvofiqlik [Consistency]
   Tranzaktsiya ma'lumotlar bazasini bir izchil holatdan boshqa izchil holatga o'tkazadi.
- Izolyatsiya [Isolation]
   Bitim amalga oshirilgunga qadar bitimning ta'siri boshqa operatsiyalarga ko'rinmaydi.
- Chidamlilik [Durability]
   Amalga oshirilgan operatsiyalar bo'yicha kiritilgan o'zgarishlar doimiydir.

Oracle Database Platform

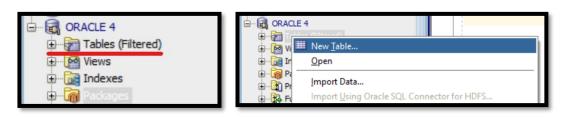

ORACLE: MA'LUMOTLAR BAZASINI BOSHQARISH TIZIMI

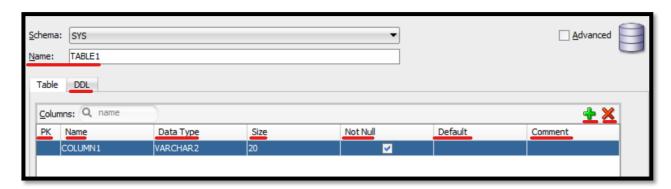

- 1. SO'RASH
- 2. JARAYON
- 3. BOSHQARISH
- 4. RIVOJLANISH
- 5. UNUMDORLIKNI OSHIRISH

Jadvalni kodsiz oson yaratish:

Tablesga mishkaning o'ng knopkasi bosiladi va New table bosiladi.

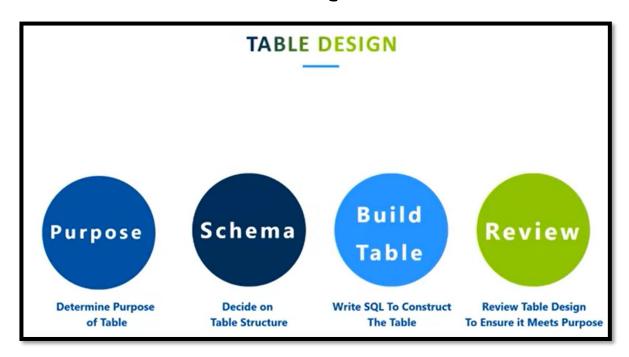
Jadval nomi va har xil o'lchovlari kiritiladi.

+ ustun qo'shish

X ustun o'chirish

DDL — ushbu bajarilgan operatsiyaning kodlari.

Oracle SQL Basics

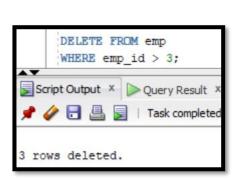
- > MAQSAD
- > SXEMA
- > JADVAL QURISH
- ➤ KO'RIB CHIQISH

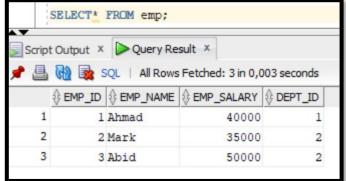
Ob'ekt	Tavsif	Batafsil ma'lumot olish uchun
Table	Jadval ma'lumotlarni qatorlarda saqlaydi. Jadvallar relyatsion ma'lumotlar bazasidagi eng muhim sxema ob'ektlari hisoblanadi.	" <u>Jadvallarning umumiy ko'rinishi</u> "
Indexes	Indekslar - jadval yoki jadval klasterining har bir indekslangan qatori uchun yozuvni o'z ichiga olgan va satrlarga to'g'ridan-to'g'ri, tezkor kirishni ta'minlaydigan sxema ob'ektlari. Oracle ma'lumotlar bazasi bir necha turdagi indekslarni qo'llab-quvvatlaydi. Indeks bilan	" <u>Indekslar va indekslar bo'yicha</u> <u>tashkil etilgan jadvallar</u> "

Ob'ekt	Tavsif	Batafsil ma'lumot olish uchun
	tashkil etilgan jadval - bu ma'lumotlar indeks tuzilmasida saqlanadigan jadval.	
Partitions	Bo'limlar - bu katta jadvallar va indekslarning bo'laklari. Har bir bo'lim o'z nomiga ega va ixtiyoriy ravishda o'z saqlash xususiyatlariga ega bo'lishi mumkin.	" <u>Bo'limlarning umumiy ko'rinishi</u> "
Views	Ko'rinishlar - bu bir yoki bir nechta jadvallar yoki boshqa ko'rinishlardagi ma'lumotlarning moslashtirilgan taqdimotlari. Siz ularni saqlangan so'rovlar deb hisoblashingiz mumkin. Ko'rishlar aslida ma'lumotlarni o'z ichiga olmaydi.	" <u>Ko'rishlar umumiy ko'rinishi</u> "
Sequences	Ketma-ketlik - bu foydalanuvchi tomonidan yaratilgan ob'ekt bo'lib, butun sonlarni yaratish uchun bir nechta foydalanuvchilar tomonidan baham ko'rilishi mumkin. Odatda, asosiy kalit qiymatlarini yaratish uchun ketma-ketliklardan foydalanasiz .	" <u>Ketsilliklarning umumiy ko'rinishi</u> "
Dimensions	O'lchov ustunlar to'plamining juftliklari o'rtasidagi ota-ona munosabatlarini belgilaydi, bu erda ustunlar to'plamining barcha ustunlari bir xil jadvaldan kelishi kerak. O'lchovlar odatda mijozlar, mahsulotlar va vaqt kabi ma'lumotlarni toifalarga ajratish uchun ishlatiladi.	" <u>O'lchamlarga umumiy nuqtai</u> "
Synonyms	Sinonim boshqa sxema ob'ekti uchun taxallusdir. Sinonim oddiy taxallus bo'lganligi sababli, u ma'lumotlar lug'atidagi ta'rifidan boshqa hech qanday saqlashni talab qilmaydi .	" <u>Sinonimlarning umumiy ko'rinishi</u> "

Ob'ekt	Tavsif	Batafsil ma'lumot olish uchun
PL/SQL subprograms and packages	PL/SQL - bu SQL ning Oracle protsessual kengaytmasi. PL /SQL kichik dasturi - bu parametrlar to'plami bilan chaqirilishi mumkin bo'lgan PL/SQL bloki. PL /SQL to'plami mantiqiy bog'liq bo'lgan PL/SQL turlari, o'zgaruvchilari va pastki dasturlarini guruhlarga ajratadi.	" <u>PL/SQL pastki dasturlari</u> "

DELETE

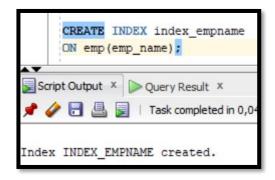

Indekslar

Indekslar — jadval qatorlariga kirishni tezlashtiradi.

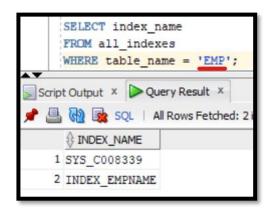
Ko'p gatorli => 20.000 gator +

Jadvaldagi ustunni indekslash:

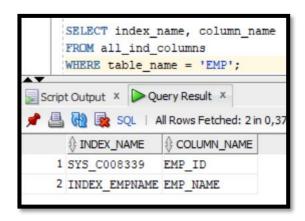

Jadvalda barcha indeks nomlarini chiqarish:

[Jadval_nomi katta harflarda yoziladi.]

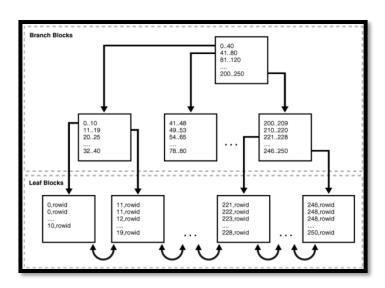
Barcha indekslar nomlari va ustun nomlarini chiqarish:

Index turlari

B-Tree — muvozanatli daraxt ma'lumotlar bazasi indeksining eng keng tarqalgan turi bo'lib, intervallarga bo'lingan qiymatlarning tartiblangan ro'yxatidir.

Misol, departament_id ustunidagi indeksni ko'rsatadi, bu xodimlar jadvalidagi tashqi kalit ustunidir.

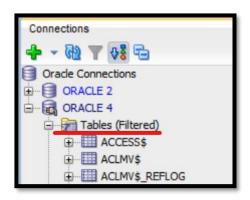

Bitmap — birinchi navbatda, indeksdagi bitta yozuv bir nechta qatorlarga ishora qiladigan ma'lumotlarni saqlash muhitlari uchun mo'ljallangan.

Application domain - ilovaga xos va hujjatlar yoki videokliplar kabi murakkab ma'lumotlar turlarini saqlash uchun moslashtirilgan.

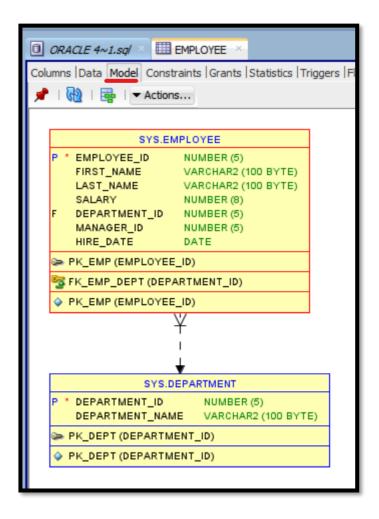
Function based — funksiyalar where bandida qidiruvlarni amalga oshirishda ishlatilganda foydalidir.

Index-organized tables — b-daraxt indeksidagi o'zgarishlar, lekin aksincha, bu struktura ular mos keladigan satrlarni saqlaydi Jadvallar orasidan kerakli jadvalni topish uchun:

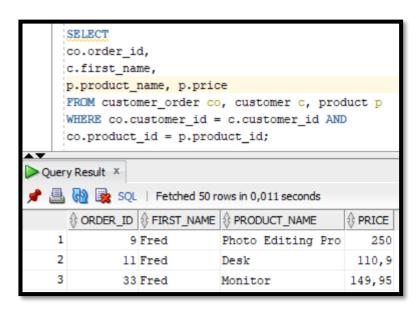
Tablesga kerakli jadval nomining bosh harflari bosiladi.

Relyatsion bog'lanishni ko'rmoqchi bo'lsak: model tanlanadi.

VIEW yaratish

Yasalgan harid jadvali:

Aynan shu jadvalni viewga aylantiramiz:

```
CREATE VIEW v_order_info AS

SELECT

co.order_id "ID",

c.first_name "Customer Name",

p.product_name "Product Name",

p.price "Product Price"

FROM customer_order co, customer c, product p

WHERE co.customer_id = c.customer_id AND

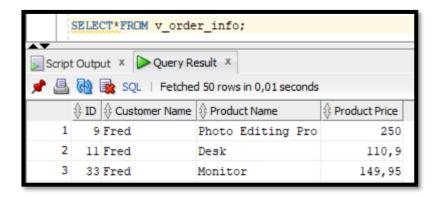
co.product_id = p.product_id;

Query Result x Script Output x

Query Result x Script Output x

View V_ORDER_INFO created.
```

Viewni ko'rish:

Yaratilgan viewni o'zgartirish mumkin:

